

Vergi Usul Kanunu açısından Gümrük Vergisi'nin durumu

Gümrük İdaresi veya başka idarelerce eşyanın ithali veya ihracına bağlı olarak uygulanan vergiler ile diğer mali yükümlülükler; Gümrük Vergisi, İlave Gümrük Vergisi, Anti Damping Vergisi, Telafi Edici Vergi, Toplu Konut Fonu (Tarım Katkı Payı), Ek Mali Yükümlülük, Tek ve Maktu Vergi, Sabit Oranlı Vergi, Kaynak Kullanımı Destekleme Fonu, Çevre Katkı Payı, Özel Tüketim Vergisi, Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu, Kültür ve Turizm Bakanlığı Kesintisi, Tütün Fonu, TRT Bandrol Ücreti, Damga Vergisi ve Katma Değer Vergisi şeklinde sıralanıyor.

Gümrük Kanunu'nda belirtilen; "Gümrük idareleriyle muhatap olan kişiler bu kanun ve bu kanuna dayanılarak çıkarılan tüzük, kararname ve yönetmelik hükümlerine uymak; gümrük idarelerinin gerek bu kanunda gerek diğer kanun, tüzük ve kararnamelerde yazılı hükümlere göre yapacağı gözetim ve kontrollere tabi olmak; bu idarelerin kendi adına veya başka idareler nam veya hesabına tahsil edeceği her tür vergi, resim, harç ve ücretleri ödemek veya bunları teminata bağlamak; kanun, tüzük, kararname ve yönetmelik hükümlerinin uymayı zorunlu kıldığı her tür işlemleri yerine getirmekle sorumludurlar." hükmü ile gümrük vergilerinin kaynakları temel olarak belirtilmiş bulunuyor.

Gümrük Kanunu'nun 4'ncü maddesinde belirtildiği yükümlüler gümrük idarelerinin kendi adına veya başka idareler nam veya hesabına tahsil edeceği her türlü vergi, resim, harç ve ücretleri ödemek zorundadırlar. Bu hükümden hareketle şunu düşönmek mümkündür. Gümrük idareleri kendi adına ve başka idareler nam ve hesabına vergi resim, harç ve benzeri ücretleri tahsil ettiğine göre, gümrük idarelerinin kendi adına tahsil ettikleri yanında başka idareler adına tahsil ettiği vergi resimlerde Vergi Usul Kanunu'nun (VUK) 2'inci maddesi gereğince, Vergi Usul Kanunu'na tabi değildir.

Ancak; ilgili mevzuatta, hangi vergilerin gümrük idarelerince alındığı hususu sayılmamıştır. Bu nedenle, gümrük idarelerince alınan vergilerin hangi vergiler olduğu konusunda belirsizlik bulunduğunu söylemek mümkündür.

Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu anlamında gümrük vergilerinin uygulandığı idare önemli önem taşıyor. Gümrük vergileri ister gümrük idarelerince isterse başka idarelerce uygulansın, 5607 sayılı Kanun'da tanımlı bir fiil işlendiğinde, bu kanununa

göre cezalandırılması gerekiyor.

Sonuçta, Gümrük ve Ticaret Başmüfettişi Sefa Yayla'nın da makalesinde belirttiği gibi, gümrük vergileri ve dahili vergiler aslında devlet açısından bütçe gelirlerini oluşturmaktadır. Ancak gerek uluslararası mevzuatın bağlayıcılığı, gerekse dış ticaretin dinamik yapısı gümrük vergi sistemindeki vergileri ister istemez karmaşık bir hale getirmekte, işin içine Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu, Vergi Usul Kanunu gibi kanunları da kattığımızda konu biraz daha karmaşık hale gelmektedir. Bir verginin gümrük vergisi olup olmadığının belirlenmesi vergi hukuku açısından olduğu gibi ceza hukuku açısından da önemlidir. Bu nedenle uygulayıcıların hangi kanuna göre ceza talep ettiğini bilerek en doğru kanunu tespit etmesi ve vergi ile ilgili yorumlarını buna göre yapması gerekiyor.

Hasan AKDOĞAN

